

OVE ALLANSSON

Den SORGSNE
TRUBADUREN
från FOGO

Ove Allansson

Den sorgsne trubaduren
från Fogo och andra
berättelser

SAGA Egmont

Den sorgsne trubaduren från Fogo och andra berättelser

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 1992, 2020 Ove Allansson och SAGA Egmont

Alla rättigheter förbehålles

ISBN: 9788726881103

1. e-boksutgåva
Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med förlaget samt med författaren. SAGA Egmont Den sorgsne trubaduren från Fogo och andra berättelser

www.sagaegmont.com

Americos buss

- Din buss är liten Americo, men det är en bra buss.

Americo nickade, såg ned i glaset och tänkte att Possos vin inte var så dumt men hans glas de minsta av alla längs busslinjen.

- Bara synd att den har så smal dörr, jag såg hur Selinna knappt kom in häromdan, fortsatte Posso.

Americo lyfte huvudet och såg frågande ut. Två ansikten var vända mot honom, båda Possos: ett yngre och smalare innanför ringen av fetma och så det äldre, runda och pussiga krögaransiktet.

- Min syster Emmadera kommer hit, hon har blivit större än på kortet du såg en annan gång. Hon är väldig, ett berg ... men hon är min syster.

Posso suckade över kommande utgifter.

- Din enda syster.

- Du har rätt, min enda syster.

Två fiskare i säckiga och trasiga byxor lyssnade intresserat.

- Varför kommer hon hit, hon har väl råd att resa någon annanstans sen hennes man dog. Han var ju lärare och rik han i Leiria.

- Ååå, det blev inte mycket efter läraren, inga barn heller för den delen. Men hon klarar sej och tycker om vår by, är ju född här liksom vi. Hon ska bada. Har man hört på maken ... bada!

- Här är svårt att bada. Americo snurrade glaset och hörde vågorna dåna utanför.

Han tyckte om att se kvinnor bada men fick sällan tillfälle. På söndagarna brukade familjer från inlandet komma skramlande i gamla lastbilar. Några brukade resa med hans buss. Nog var kvinnorna feta och vackra, men inte hade de någon tanke på att bada även om vågorna för en gångs skull var små. Nej, svartklädda satt de stirrande mot havet, hade svarta paraplyer nedstuckna i sanden till skydd mot solen. Kvinnorna i byn badade aldrig. I tidningarna fanns inga vackra kvinnor i baddräkter, de var alla spetiga och magra.

- Du har rätt, Americo, sa Posso, alltid är här dyningar eller vågor. Båtarna kommer sällan ut. Med en hamn skulle byn kunna sluta med vadfisket, skaffa större båtar och gå längre ut. Men hittills har ju ingen varit intresserad av att hjälpa oss ekonomiskt, vi får väl se hur det går nu med den nya regeringen.

- Vi behöver nya rät, sa den ene fiskaren.

- Vi behöver nya båtar, sa den andre.

Americo teg och skvalpade med den återstående skvätten.

- Min syster kommer alltså hit om nära dar. Posso for med trasan över disken. Bussen från Leiria går ju bara till Vieria De I eiria och därifrån måste hon resa med din buss.

- Ska bli mej ett nöje att köra henne, Posso.

- Du kör väl försiktigt, tänk på att hon är min enda syster.

- Jag kör alltid försiktigt. Jag måste gå nu, Luis har tandvärk och Jesus Alenco ska ju ända till Rio Maior och hälsa på sin dotter och det är ju inte säkert att Leiriabussen väntar.

Americo höjde handen till avsked, grep skärmmössan, satte den på huvudet och blev mindre.

Posso tänkte att Americo var som gjord för den lilla bussen men att mössan var för en fullvuxen chaufför i en fullvuxen buss. Efter en stund hörde Posso ett underligt fågelskri i vågdånet: bussens avskedstut.

Omgiven av akacior, hibiskushäckar, en gäspande gendarm, ett halvdussin glammande ungar och två grälände åldringar stod Americos buss på torget i Viera De Leiria.

Det sätt på vilket andra bussförare ofta uttalade sig om bussen gjorde att Americo trivdes bäst när inga andra bussar fanns i närheten. Dom andra är inte sina egna, brukade Americo tänka, dom slavar åt bolaget och är nog avundsjuka. Dom är inte lyckliga med sina bussar.

Mössan rörde sig uppe på taket bland säckar, korgar, lådor, damejeanner och burar. Några hönor kacklade förskräckta när de såg den glänsande örnen sväva på mössans mörka himmel. Americo surrade noggrannare än vanligt, det var idag Possos syster skulle komma.

En oxkärra med majsblast knarrade förbi och Americo såg ned på en svart toppluva. Gubben hade en randig griskulding i knät och färgerna var så skarpa som om grisen varit nymålad. Americo suckade, det var längesen han målade bussen. Idag borde den ha varit nymålad.

Längst bak i bussen satt två kvinnor, de var de enda passagerarna hittills och så magra att det gjorde ont i Americo. Två till skulle säkert komma, det visste han: gamle Manuel som varit hos barberaren och visat sin onda arm och så Possos syster. Bussen hade fjorton sittplatser och fyra passagerare var inte så illa. Sen hade han ju godset som alltid gav en liten men stadig inkomst.

Ilsket signalerande stack Leiriabussen in sitt strömlinjetryne mellan akaciorna, solen blixtrade i krom och tingeltangel, föraren och konduktören vinkade.

Emmadera steg ur bussen sist. Americo iakttog henne medan hon väntade på att föraren skulle plocka ned bagaget från taket. Vacker, överväldigande vacker. Visst var hon en aning stor, men det var något mjukt och avslipat över henne och hyn lyste vit som snön på Serra da Estrelas toppar. Hennes ansiktsdrag var rena och läpparna så vackra som Americo mindes dem från barndomen. Hon var klädd i svart och Americo tänkte att bara hennes hatt hade kostat stora pengar. Kanske ett par reservdäck.

Han skyndade sig ned från taket när hon fått sitt bagage: två väskor, en koffert och en korg. Han tog av mössan och hälsade. Hon log och sa:

- Americo, du är dej då lik, samma buss har du också ser jag.

Americo mumlade något och tog hennes väskor. När hon skulle stiga in i bussen var hon nära att fastna i dörren och han måste hjälpa henne. Kände hennes kropp under sina händer när han sköt på och det surrade uppe i mössan. Hon tackade honom översvallande och sjönk ned på sätena bakom förarstolen.

Strax efteråt kom Manuel linkande. När Americo tog upp avgiften låtsades den gamla fluren som vanligt att priset var tjugo centavos billigare än i verkligheten. Till Manuela förvåning bad inte Americo om tjugo centavos till.

Kvinnorna längst bak lämnade bussen i Vallerra. När Americo hjälpte dem av med bagaget tänkte han att de tillsammans inte ägde ens hälften av Emmaderas skönhet. Då Americo lämnade några paket i byns kombinerade affär och taverna gav han sig inte tid att dricka sitt vanliga glas. Förvånat ropade man efter honom.

Bussen skakade vidare bland majs och meloner och eukalyptusdungar. Vid vägkanterna stod agavernas höga stänglar. Hönsen kacklade uppe på taket och Manuel muttrade om traktens rikedomar och påstod att deras by låg på fel ställe.

Så småningom slöt sig pinjerna om den smala vägen och det blev svalare. Skogen var en mörkgrön skuggkammare som här och var tillät solen att sticka ned ett trevande finger. I spegeln kastade Americo ibland ett öga på Emmadera: hon satt med halvslutna ögon, kappan var uppknäppt och barmen höjde och sänkte sig likt vågorna utanför byn. Americo såg sig själv som stranden och måste varje gång slita blicken från spegeln. Tänkte inleda ett samtal, men så fort han harklade sig började Manuel tala om sin arm eller om att han behövde nya nät eller något annat.

När Manuel slutat en utläggning sa Emmadera:

- Hur går det för dej nuförtiden Americo?
- Så där, jag har min buss. Den är ju liten men det är en bra buss, det sa förresten din bror häromdan.
- Är den inte hemskt gammal?
- Inte.
- Hur gammal är du själv nu, Americo?
- Fyrtifyra, sa Americo och tänkte att de var ungefär lika gamla.
- Ja tiden går.
- Tiden går ja.
- Din mor lever fortfarande efter vad jag har förstått av Possos brev.
- Hon är kry gudskelov.
- Och ert hus har ni kvar?
- Vårt hus har vi kvar, vem skulle vilja köpa ett hus i vår by förresten, flera står tomma och har börjat falla sönder.

- Det står illa till i byn, många lämnar den, kraxade Manuel och spottade på golvet och tog sats för en ny utläggning.

Att inte gubben kan va tyst, tänkte Americo och tutade åt en oxkärra med ett högt lass av pinjegrenar. Han minskade farten och vinkade till två kvinnor i svarta hucklen. De styrde åt sidan och oxen blängde mot bussen.

- Stackars Guliana har ju blivit änka, hörde jag.

Emmadera vände sig till Americo utan att bry sig om Manuel.

- Båten kapsejsade innan man hade hunnit genom dom krabba vågorna närmast stranden, hennes man fick ena åran i huvudet och ... du minns väl de där stora tvåmansårorna.

- Måtte helgonen vara hennes själ nådig, suckade Emmadera.

Samtalet dog ut. Manuel surade och bara hönskacklet och motorbrummet hördes. Americo brukade tänka att bussen var en vänlig humla som flög under pinjerna och överröstade cikadorna, vindsuset och det avlägsna dånet från havet.

Gärna skulle Americo ha velat fråga Emmadera hur länge hon tänkte stanna i byn, men han kom sig inte för. Kanske skulle hon tycka att han var nyfiken.

Undras hur mycket pengar hon fick efter sin man, tänkte han.

- Att ingen kan göra nåt åt den här vägen, sa Emmadera när bussen skakade till häftigare än vanligt.

- Ingen bryr sej om oss, Manuel drog åter igång. Americo gav upp inför Manuela svada, koncentrerade sig på den dåliga vägen. Suckade över hur illa bussen blev behandlad. Ett under att den höll som den gjorde och att han själv hittills hade kunnat klara reparationerna.

Äntligen slutade vägen misshandla bussen och sen var det inte långt kvar till byn. Vägen vek av åt vänster, pinjerna steg åt sidan och solen sprakade till och öste ljus över bussen.

Närmast skogen fanns en förtorkad remsa med åkerlappar och täppor där kål, lök, pumpor, tomater och andra grönsaker fick den hjälp byborna kunde ge dem. Sen tog husen vid i gråvitt, grönt, rosa och gult och alla var bleka och behövde kalkas. Enda undantaget var kyrkan som sken i vitt. Bakom husen skymtade den ljusa sandstranden och havet med färg så skarp som om det hade sugit ur de andra färgerna och förvandlat dem till blått. Även himlen var berövad sin färg, svävade som ett matt dis över havet.

Dånet från havet och vågorna överröstade motorbrummet och drog tillsammans med dammet in genom fönstren. Vägen, byns huvudgata, tycktes leda rätt ut i havet.

Svartklädda kvinnor med zinkbaljor på huvudena steg åt sidan, hundar skällde och gamle Eudosido satt soltorkad utanför byns affär inne i vars svarta gap några kvinnoansikten skymtade.

Americo tutade ankomst.

- Här är sej likt, sa Emmadera och rösten darrade.

Ofta satt Emmadera nere i tavernan. Hennes bror Posso hade låtit ställa in en korgstol och hon talade mycket med Americo, som blev allt törstigare.

Med hjälp av några småpojkar målade Americo bussen, den gamla orangeröda färgen fick stryka på foten för rött, vitt och blått. Dörren fick en örn liknande mössans.

En onsdag när solen var på väg ned i havet såg byborna till sin förvåning bussen skumpa iväg längs stranden. Den sken och kråmade sig i de flacka

solstrålarna och bakom Americo satt Emmadera. De körde norrut medan nyheterna snabbt bars runt av byns tungor. De talade förtroligt under vågornas dån och det var som om bussen rullade fram utan motor – driven av något vänligt väsen.

Vågorna slungade upp glittrande skumkaskader, dolde med jämna mellanrum solen när denna en stund balanserade på horisontlinjen. Ibland styrde Americo bussen ända ned till den mörkbruna våta sanden. När han såg en våg torna upp sig styrde han inåt igen, vågen nafsade bussen i hälarna och Emmaderas skratt slöt sig om honom.

Solen sjönk, havet blev allvarligare. Americo stannade bussen och de satt tysta och såg färgdraperiet över horisonten dras undan av händer som sträcktes ut från mörk-ret. Senare tände Americo strålkastarna: vågor dansade i ljuset. Emmadera plockade fram mat och vin och Americo tog av mössan. Emmadera tänkte att han var en vacker liten man med buss och hus och att hon senare skulle tala med honom om mössan.

Efter måltiden lät Americo bussögonen vila. Långt ute i mörkret fanns ljusgirlander: de stora fiskebåtarna kom från Figueira Da Foz eller kanske ända från Peniche.

Med svepande ögon for bussen senare hemåt. Ibland tittade Emmadera upp och såg hur bussen hade en liten taklucka av vandrande stjärnor.

Byborna vande sig vid att Americo några kvällar i veckan tog Emmadera med på turer längs stranden. De höll noga reda på hur dags bussen stannade utanför Possos, till deras glädje blev det senare och senare.

Nattliga strandvandrare, som var vana vid att se bussen stå och glo med matta halvögon i mörkret, höll

allt oftare på att törna emot den beroende på att den slöt ögonen helt och hållet.

På dagarna gjorde bussen sina vanliga turer, Americo föreföll piggare än någonsin. Första gången byborna såg honom bakom ratten utan mössa tyckte de bussen rullade fram förarlös: dels syntes inte mycket av Americo, dels hade de svårt att tänka sig en bussförare utan mössa; de var stolta över hans vackra mössa och alla bussförare hade mössor. Man utsåg byaäldsten till att tala med Americo om detta.

En afton efter det att man hade sett Americo stödja Emmadera ut till bussen äskade Posso tystnad i tavernan och sa:

- Americos buss är liten, men det är en bra buss. Min syster Emmadera och Americo ska gifta sej och det är deras önskan att hela byn ska vara med på bröllopet.

Skottet i Venedig

Han som kommer från Palermo har hunnit till Venedig. Han som utmanar har hunnit till vattenstaden. Flera år har det tagit – bakåt i tiden ligger städerna och byarna med torgen och människorna, de som inte kunde låta bli att samlas runt honom.

Ofta berättade de alltför få mynten och sedlarna i hans plåtlåda att publiken inte förstod storheten i hans föreställningar. Störst sedlar får han förstås i städer med utländska turister, men ändå – ingen begriper att han är både cirkus, teater och opera på en gång. Detta till ett pris publiken själv bestämmer.

Han som kommer från Palermo heter Bruno. Från Piazza S. Marco, Markusplatsen, eller rättare den del som kallas Piazzetta, tittar han ut mot vattnet och den stora farleden. Vänder uppretad Markuskyrkan och Dogepalatset ryggen. Bakom honom fladdrar duvsvärmar, surrar turisthopar, guider, vykorts-, souvenir- och krimskrams-försäljare. Redan har han hunnit lära sig att det endast är värre på ett ställe i stan, vid Rialtobron. Visst är turister bra för hans inkomster, men ...

Bakom Bruno står två poliser, de har förbjudit honom att framträda här; säger att det finns lagar som gäller just sådana som honom på just denna plats. Nej, han får inte lasta tillbehören ur sin lilla tvåhjuliga kärra, den med förstärkt axel och barnvagnshjul.

Bah, han som verkligen skulle kunna ge turisterna något tillåts inte framträda här medan försäljare och souvenirsmet tillåts.

Han som kommer från Palermo ser ett lastfartyg med kurs ut mot Lidoinloppet. Fartygets master och överbyggnader tornar upp sig bakom vaparettos, vattenspårvagnar, gondoler och småbåtar eller pråmar med nyttolaster: fiskoch grönsakslådor, ölbackar, vindamejeanner, vinflaskor och – sopor. Och där bortom ön med torn och kupoler, med kyrkan San Giorgio Maggiore, bogseras något som liknar en underlig katedral med fyra rödmönjade torn. De fyra tornen toppas av den nya tidens änglar och keruber: kranar, antenner och gud vet vad. Bruno vet att det inte är en oljeplattform utan en konstruktion som bär en av de jättelika fördämningsluckor som så småningom skall ligga i långa rader på botten utanför Venedigs tre inlopp och fällas upp när det är risk för översvämningar. På en uteservering sent i natt hörde Bruno några infödingar gräla om huruvida ett sådant system skulle vara bra för Venedig och lagunen eller inte.

Han som kommer från Palermo ser ännu ett fartyg leta sig ut, inifrån lagunen och industrihamnen Porto Marghera. När han har besegrat det som är kvar av Italien skall han med stenen fara bort med ett fartyg och besegra den övriga delen av världen. Han fruktar inte fartyg och hav, är född nära varvet i Palermo.

Venedig äcklar, pisslukande och med gamla stenbyggnader i förfall som en hel värld, fåfängt nog, har sagt sig vilja hjälpa till att rädda. Var finns lockelsen i sten i döda hus, vad finns där för utmaning? Nej, på sin höjd finns kraften, eller fanns, i dem som arbetade med stenen; men har de någonsin ärats som den uppblåsta societet som i kraft av de rikedomar andra arbetat ihop åt dem förslösade sin tid i palatsen? Visst njuter Bruno av vackra ting, kvinnoskulpturer eller målningar. Men kan

de fattiga och hungrande bli mätta genom att titta på konstskatter? Bruno vet om sin kluvenhet, nog känner han sympati för de fattiga men han kan också förakta dem för deras feghet, att de inget vågar, att de inte ens försöker ta sig upp ur fattigdomen.

Försök, försök! Kraften finns hos den som förmår att lyfta stenen.

Ta vaparetton härifrån? Nej, Bruno gör helt om, vandrar inåt med sin kärra, mot något mindre torg. Idioter till vykortsförsäljare förföljer, tycks tro att han med sin lilla kärra och långa svarta hår, grå skjorta och blå jeans är en excentrisk miljonär. När en försäljare håller fram handen med en knippe vykort morrar Bruno, måttar ett bett mot armen och se – vykortssäljarna drar sig undan.

Framför Bruno går en hop italienska turister, han hör guiden mässa: På fyrahundratalet flydde de första nybyggarna undan Attilas horder hit ut till lagunen. De flyende slog sig först ned på öar i lagunens ytterkanter och bildade småsamhällen. Senare flyttade de längre in mot lagunens mitt och slog sig ned på en grupp av hundrasjutton öar. Dessa öar blev så småningom själva Venedig, staden på vattnet som utvecklades till en av de rikaste och mest betydande statsbildningarna i Europas historia. Ni känner säkert till att Venedig var ett jättelikt handelscentrum, ett rikt affärsinriktat samhälle. Grundvalarna för Venedigs handel var skeppsbyggnad, salt och kryddor. Venedigs flotta var den största sjömakts världen skådat. Ja kära vänner, Venedig blev det största imperiet i väst när staden erövrade Konstantinopel år tolvhundrafyra. Imperiet bestod i runt femhundra år och gav upphov till några av renässansens främsta konstnärer, som ...

Bruno morrar åt ännu en vykortsförsäljare. Hans känslor för gondoljäreerna är mera kluvna, visst har de sin yrkesskicklighet, men ytterst är de ändå turistfjäskare. Själv är han det motsatta: utmanar, hånar.

Bruno har mera till övers för en annan specifik italiensk yrkeskår: duvlortsskottarna. De som reser Italien runt och skottar bort duvlort från palatsens, kyrkornas och ämbetsverkens tak. Dessa män lever ett djärvt och riskfyllt liv, rör sig på taken med sina borstar och skyfflar, bland duvflockar, gesimser och utsmyckningar: vapensköldar, lejon, vargar, änglar, keruber, amoriner och helgon. På små osterior och vindumpar har Bruno hört otaliga historier om lortskottarnas vedermödor bland änglar och vilsegångna ämbetsmän och hur hårt lortskottarnas liv kan vara, utsatt för vindar som den isande tramontanan. Däremot lär ponenten som kommer västerifrån och ofta bär regn vara omtyckt hjälpare.

Mellan turistsvärmarna manövrerar Bruno sig och kärran bort från Markusplatsen, in i smalare gator och gränder. Han går över kutryggiga broar, insjuknade i söndervittring och stenbortfall, men som envisas med att hålla och inte störta in. Mellan broarna glider transportgondoler, icke motordrivna nyttolastbåtar. Från en motorförsedd lastpråm vinkar en man till en balkongkvinna. Förundrad ser Bruno balkonger som hänger vårdslöst på sned från de trötta husens väggar. Varför ser han inte någon falla? Varför regnar det inte balkonger? De flesta tycks kunna störta ned i gränderna eller kanalerna närsomhelst.

Därborta! Därborta skymtar ett lagom stort torg inramat av uteserveringar. Ivrigt skyndar Bruno mot torget, finner halvvägs ett lämpligt prång att byta om i. Hukande i den

filt han brukar rulla in sig i när han sover ute byter han till arbetskläder: svarta triåer på de kraftfulla benen och en minimal röd gymnastik- eller atlettröja som klättrar över de breda axlarna i två tunna band, visande det mesta av hans muskulösa och krulligt svarthåriga överkropp. Vild-vuxen hårlighet eggas vissa kvinnor. Förr hade han det långa håret i hästsvans, men låter det nu fritt bölja ned över ryggen – hårlighet möter hårlighet.

Förutom en fastställd början och några ”stolpar” bygger hans framträdande på improvisationer, vars upprinnelse han hämtar från publiken: från det han ser och hör.

Ombytt går Bruno ut mitt på torget, tar från kärnan ett bildäck och placerar detta på marken, tippar sin tunga, heliga sten så att denna vilar på däckets. Placerar därefter ut ett annat bildäck sex, sju meter från stenen.

Mitt emellan kritar han, på torgets stenläggning, under växande nyfikenhet från människorna, upp en sol med utspretade strålar. Intill solen ställer han en öppen plåtlåda.

Nu – han hoppar in i solen, slår sig för bröstet, vrålar:

– Jag kommer från Palermo och där finns det män, det kan ni se! I Palermo är solen mycket starkare och hänger närmre våra huvuden än i denna bleka och skitiga stad. Jag har kommit för att ge Venedig något av den södra solens styrka; jag har kommit för att lyfta Venedig ur gyttjan och träcket. Jag är en bit av solen, ni kommer att känna min hetta! Egentligen borde jag inte gynna er, egentligen föraktar jag denna stad av veklingar och tillresande veklingar. Ni ser alla sjuka och förvirrade ut. Ingen av er skulle ens kunna rubba den heliga sten som väger hundrafemtio kilo och ligger på däckets där. Men jag som kommer från det starka Palermo kan bolla med

stenen och få er att häpna. Det tror ni förstås inte, ni ynka män som knappt orkar lyfta kamerorna!

Nyfikenhet är en av människans drivkrafter. Folk samlas i ring kring honom, i tätande ringar. Fler kommer ju värre förolämpningar mot Venedig och de omkringstående han skriker ut, i huvudsak på italienska, men också på inlärd engelska, tyska och spanska ramsor.

Bruno ser två medelålders, guldbehängda kvinnor intensivt betrakta det han bullar upp nedanför bältet; han går emot dem under obscent juckande rörelser. Kvinnorna backar och ringen backar, men återvänder när han själv backar mot solteckningen. Snabbt vänder han sig om och de ynglingar som gör grimaser bakom hans rygg retirerar förskräckta.

Aoouuuuu! Aoouuuoooo! vrålar han och slår sig för bröstet och denna del av ringen backar för att åter komma närmre när han ställer sig mitt i solen och skriker att även en sol har rätt att vara arg när slynglar gör grimaser bakom solens rygg och inte vågar sig fram öppet, ansikte mot ansikte.

- Jag är er sol! skriker han, men jag skall också förvandla mig till en planet och bära stenen och cirkla runt solen här. Ni tror inte att jag orkar - det gör jag, men inte ni veklingar! Jag erbjuder en summa motsvarande hundra, nej tvåhundra dollar, till den som lyfter stenen till brösthöjd!

Ingen av er vågar, ingen orkar. Lägg lite av de pengar som ändå inte ger er någon glädje i min plåtlåda så ska jag lyfta stenen, få er att häpna. Ni ser medaljongen jag bär i kedjan runt halsen, jag fick den av en grevinna i Rom. Först lyfte jag stenen inför hennes alltmera troende ögon, sen lyfte jag henne - under natten. Hon är nu försvunnen långt ute i universum, så lyfte jag henne!

Jag är solens Jesus från Palermo och kan frälsa er, befria er från era penningbördor. Lägg dem i lådan här så ska ni få vara med om en föreställning ni inte ens har kunnat drömma om.

Bruno snurrar ett kvarts varv, kastar sig fram mot en knäppande kamera, skriker en inlärd engelsk ramsa: Du där, du har redan fotograferat mej tjoget gånger. Vet du hur man lönar gatuartister? Seså, fram med en stor sedel!

Överraskad fumlar amerikanen fram en sedel. Så ska de tas! Andra fotograferande turister känner sig träffade, sedlar och mynt slängs i plåtlådan. En knäppande tysk tycks oberörd tills Bruno slår en volt framför honom och när-mar sig morrande med de på ovansidan ludna händerna i ett stryparegrepp. Skratt runt om. Jodå, tysken trevar efter plånboken, får fram en sedel.

Allt fränare fortsätter Bruno att smäda publiken. Och -åskådarna blir fler och fler. Vad är det som gör att folk fascineras av smädelser och skryt? Sanningen att säga försörjer sig Bruno mera på att lyfta och kasta smädelser än att lyfta den sten som ingen ännu vågat sig på att försöka rubba. Några har varit framme, tittat och sedan backat. Smädade har de försvunnit in bland publiken.

Medan kameror och guldarmband blixtrar i solen håller Bruno fram plåtlådan, hånar de omgivandes snålhet. Ilskna och fascinerade, egendomligt bundna vid det som utspelas, kastar hans landsmän mynt och hopskrynklade sedlar och några skriker att han inte är värd ett skvatt. Märkligt att de stannar och deltar i detta clowneri, denna teater och galna opera med gälla publikröster. Märkligt att de stannar och därmed hjälper honom när de ändå skriker att han ännu inte har lyft ens

en duvskit, att allt är munväder. Du orkar inte lyfta stenen, du är en skrythals!

- Lyft själva då! Lyft den tillsammans ni två! Nej, ni vågar inte erkänna att ni tillsammans inte orkar att lyfta den sten som jag snart kommer att lyfta ensam och cirkla runt solen med.

Bruno säger detta väl medveten om att det kan vara svårare för två att lyfta stenen än för en stark man ensam. Risker måste han alltid ta och utlovar därför åter en summa motsvarande tvåhundra dollar till den som ensam kan lyfta stenen till brösthöjd. Ännu en gång kommer några storvuxna landsmän fram, men tvekar. Han hånar dem och de backar, hatfullt stirrande.

- Venedig är en rutten sjunkande stad! Ni är fega allesammans, svaga och eländiga!

Gång på gång snurrar han runt mot dem som är djärva bakom hans rygg. Gång på gång upprepas detta. Det är så han vill ha det. Han är en domptör och publiken en eländig hop rädda djur. Visst skriker han ut detta, vet att grimaserna och åtbörderna ökar bakom ryggen - å vilka dumma medspelare han har och vilka tjänster de gör honom.

Rytande på engelska hoppar han fram mot en man, förmodligen skandinav: Du har en härlig yppig kvinna intill dej, räcker din snabel till?

Först vet mannen inte hur han ska bete sig, skrattar konstlat, river fram plånboken och slänger en stor sedel. Kvinnan skrattar hysteriskt, vill inte vara sämre. Jaja, en sedel till. Så ska de tas, de svinen. Nej, inga sådana tankar. Bruno bekämpar föraktet som lätt övergår i raseri; han måste hålla sig kall och mitt i röran inse att han är en clown. Men vad är då folk runt honom, de som betalar för att bli förolämpade?

Och se, plåtlådan fylls på. Mynt och sedlar liksom lossnar från röran av guldarmband, smycken och kameror. Å, kvinnoblickar låsta nedanför bältet, fixerade på hans gottepåse, hur tydlig som helst i triksåerna. Och han har banne mej inte stoppat in en melon.

Kameramekanismerna rasslar. Åter vågar några män sig fram till stenen, en tycks göra ett rejält försök att lyfta. Bruno applåderar först, men hånar som vanligt när mannen smyger sig undan. Du trodde att stenen var en bluff!

Lyft själv då, lyft själv. Rop bakom ryggen. Än en gång snurrar han runt, avancerar mot de ropande som givetvis backar. Om en stund skall jag lyfta! Åter snurrar han runt, far omkring inne i ringen och hånar männens svaghet. Arbetar mycket med anspelningar på underliv och potens, skryter med sin egen förträfflighet. Mynt och hopskrynklade småsedlar kastas, liksom ropen: Lyft själv! Lyft själv!

Bruno vet att ropen skall återkomma allt oftare. Någon-stans finns en balans eller brytpunkt han måste vara lyhörd för. Då måste han först göra ett låtsat misslyckat försök, tappa stenen på däckets efter att ha lyft den bara några decimeter. Han måste lova att försöka om en kort stund och därefter tänja på den stunden så länge något slängs i plåtlådan. Sedan kommer avslutningen – att som en triumfator lyfta och bära stenen några varv runt solen för att slutligen landa stenen på det andra däckets.

Temperaturen just nu? Åja, ännu går det att tänja på tiden till det låtsade misslyckade försöket.

Begynnelsen? Stenen? Bruno arbetade med ett gatubygge i Palermo. Lastbilen hade en kran som landade särskilt tunga stenar på utsedd plats eller i handkärrorna.

I tankar gick Bruno en dag fram och tog en sådan sten från flaket, bar den till rätt plats. Arbetskamraterna stirrade – det förstod han efteråt. Först när han burit tre extra tunga stenar och arbetskamraterna protesterade gick det upp för Bruno vad han hade gjort.

Du borde inte bära så tunga stenar, sa de, det är inte rätt. Vad vill du med det? Skryta med att du är starkare än oss? Begriper du egentligen vad du har gjort, någon bas kan ju komma och tro att firman kan hyra en billigare bil utan kran och att kärrorna inte behövs. Din dummer, du fattar väl att han kan kräva att vi alla ska bära så tunga stenar, det orkar vi inte. Och du säger dig vara för de fattiga och arbetarna och så vill du förstöra för oss, dina kamrater!

Bruno insåg misstaget. Inte ville han förstöra för dem, inte var han sån. Aldrig mera lyfte han extra tunga stenar i jobbet. Men ryktet om hans styrka spred sig och när de hade vinat upp sig några stycken hände det att han ombads visa styrkan.

Då han samma år blev arbetslös festade han i ilskan upp sina sista lire, "lånade" dagen efter – i svart ruelle – en noga utvald sten. Snickrade sedan ihop en provisorisk kärra, tog sig till en marknad i Palermos utkanter där han "uppträdde" och lyfte stenen under blygsamma åthävor och alldeles för snabbt. Förtjänsten var nära nog noll.

Utan pengar ville han inte gå hem, var näst äldst av åtta syskon och bodde ännu i föräldrarnas kyffe. Han sov ute, eller i skjul och magasin, och envisades med att fortsätta som "artist". I de små städerna och byarna runt Palermo lärde han sig att trissa upp spänningen, tänja på föreställningen och utmana andra att lyfta.

Av kringfarande artister och skojare lärde han sig åtskilligt munväder, även att förolämpa åskådarna istället för att stryka medhårs.

Nu är han van, rutinerad. Ringen vidgas och sluts runt honom. Kommer någon för nära utan att ha en sedel i handen, eller utan att vara på väg mot plåtlådan eller stenen, varvar han upp de vulgära skämten och hånet, nästan spottar folk i ansiktet. Han snurrar runt, flaxar med armarna, skrämmer dem som är djärva bakom hans rygg. Ringen av åskådare sluts och vidgas och – ännu inbringar den sedlar och mynt.

– Jag är Jesus-Mussolini! Jag är er nye frälsare!

Några skriker hotfullt bakom ryggen, han snurrar runt, går emot dem med stryparegreppet. Mussolini var fascist! ropar en äldre man, och du själv är fascist, det har du tydligt visat här!

– Visst är jag fascist, känn på mina muskler ska du erfara att jag är fascist. Styrka behövs. Jag är verkligen besviken på er alla, är det ingen som vågar visa att han är fascist och lyfter stenen?

Fascist. Vad skiter inte han i vad de kallar honom så länge de fyller på plåtlådan. Hånfullt kommenterar han den diskussion som har uppstått om Mussolini och fascismen. Känner samtidigt att brytpunkten närmar sig; han måste varva upp för att hålla kvar publiken. I rasande fart förolämpar han de mäktigaste ländernas ledare och folk, spelar sedan gorilla, går hjulbent runt med hängande armar, hukande och grymtande och får skrattarna med sig. Han skuttar till, rullar med ögonen och byter tempo: sträcker i ultrarapid fram en luden arm mot en backande blond kvinna.

– Känn på mitt lena hår, känn, stryk med handen! Lika len är jag över hela kroppen. Kom med mej under filten, din man är en ynkrygg, vågar inget säja ...

Bruno arbetar i sitt anletes svett, vet att han har lyckats bra denna föreställning. Han som kommer från

Palermo tycker sig regissera föreställningen mästerligt. Han driver sig och publiken mot ett första crescendo som samtidigt är balanspunkten ... Haha, där en storvuxen landsman, som högt och ljudligt hotar honom till livet för hans förolämpningar mot den blonda hustrun, som Bruno i hastigheten tog för svenska. Det är inte säkert att du överlever natten! skriker mannen och Bruno gör helt om, hukar, skjuter rumpan i vädret och låtsas med hjälp av munnen utstöta vissa läten akteröver. Mannen vrålar hysteriskt och måste lugnas av några omkringstående.

Efter föreställningen känner Bruno att han har besegrat även Venedig. Och lådans innehåll måste vara över förväntan. Några ur publiken slängde hotelser och glåpord, men som vanligt omges han av en liten beundrande skara.

Ombytt, men svettig, följs han och kärran till en uteservering vid en av de mindre kanalerna. Skymning. Kulörta lyktor. Ivrigaste beundraren vid Brunos bord, en långhårig och atletisk ung man från Florens, frågar om han en tid får slå följe med Bruno. Denne nickar nådigt, innesluten i segersötma och vinets värme. För en kortare tid tycker han om att vara profeten med stenen och lärjungen.

Han som kommer från Palermo sitter med plåtlådan mellan fötterna och beundrarna dricker honom till, bjuder. Bruno berättar om årens kringflackande – någon undrar om han inte är rädd att bli dödad. En man hotade ju dig till livet ikväll. Nej, jag fruktar ingen, det är bara tomt hot.

Längs den svagt upplysta kanalen kommer gondoler glidande. Gondoljärer sjunger insmickrande och – just i utkanten av ljusskenet från serveringen faller en kvinna i ljus klänning överbord, skriker på hjälp. Snabbt räddas

hon upp på land av serveringspersonalen och Bruno hör henne ropa att någon drog ned henne i vattnet. Mina guldsmycken, mitt guldarmband är borta! Det var något hemskt därnere i vattnet!

När tillkallad taximotorbåt och den hysteriska kvinnan med sällskap är borta viskas vid Brunos bord om Den Svarte. Åter har Den Svarte slagit till. Denne grodman dyker även upp i de grundare kanalerna, vars skitiga vatten väl döljer honom. En svart behandskad hand skjuter snabbt upp ur vattnet, snappar till sig smycken och handväskor. Eller drar ned rikt smyckebehängda kvinnor i kanalerna och plundrar blixtnabbt. Polis och myndigheter gör allt för att fånga Den Svarte och för att hans senaste bravader inte skall nå tidningssidorna.

Kanske lever Den Svarte i ett förfallet hus eller palats, med hemlig golvlucka direkt ned i vattnet. Kanske drar Den Svarte av sig grodmansdräkten bland silverkandelabrar och guldinramade målningar och förvandlar sig till betjänt hos en halvdöd greve. Kanske är Den Svarte en hämnare som drabbar turisterna därför att de har gjort Venedig till en hora som varje dag, varje natt, säljer sig till turisterna. Kanske delar Den Svarte bytet med invigda och tipsande gondoljärer. Jasså minsann, måhända är gondoljärerna något annat än turistfjäskare. Bruno sitter med vin och ångande rätter, nedpressad av sin egen tyngd i den trånga karmstolen som sluter sig kring bakdelarna som ett alltför trångt klädesplagg.

Han som kommer från Palermo dricker. Alla runt bordet dricker till hans ära. De nya vännerna. Bruno äter fisk med händerna eller suger smackande på krabbor vars skal han inte själv behöver krossa. Berättar mellan tuggorna om äventyr i städer och byar, om kvinnor ... Ivrigast utfrågare är den nye lärjungen. Även gästerna

vid de andra borden lyssnar. Folk som tänkt passera blir stående bakom hans rygg och lyssnar.

Samtidigt som Bruno tycker sig höra en dov knall bränner det till i ryggen, nej hugger. Smärtan sprider sig nedåt: han kan inte röra sig utan oerhörda smärtor. Skjuten i ryggen? Nej, det är något annat. Knivskuren? Nej, vad det nu är tycks ryggen inte blöda, men smärta. Smärta. Smärta. Ååh, nu vet han. Fadern hade liknande plågor. Kunde inte arbeta på veckor, inte ens lyfta ett glas vin och sedan aldrig mera tunga ting.

Med stor ansträngning och svåra smärtor höjer Bruno glaset för att dricka ur. Han måste dra sig undan så att ingen märker det hemska och förnedrande som drabbat en stark man, en som besegrat Venedig. Nej, han kommer inte att kunna resa sig just nu.

Herregud, ryggskottet kan betyda slutet på hans karriär. Tänk om han aldrig mera kan lyfta stenen!

Nej, han kan inte resa sig ur stolen, ryggen tycks av. Men ännu har ingen vid bordet märkt något. Vad är det för tröst att de talar om honom, kommenterar föreställningen.

Nu gäller det att rädda äran, inte stappla bort med krökt rygg om han nu skulle lyckas ta sig ur stolen. Han som har besegrat Venedig kan inte göra sorti på det sättet. Hellre döden! Aaaaj, ooo ... han hostar till för att maskera den jämmer som trängde fram mellan läpparna.

- Fyll på! skriker han, mera vin!

Om och om igen tömmer han glaset. Vinet mildrar plågorna, även om någon emellanåt tycks vrida om en kniv i ryggen. Bruno dricker och är oförsämd mot alla, råkar i gräl med några av beundrarna. Men när panget skall stänga klockan två vet Brunos omtöcknade hjärna ändå vad som är att göra. Han ryter åt *il patrone*, ägaren: